

A FENNTARTHATÓ EURÁZSIAI VILÁGREND HAJNALA

CSIZMADIA NORBERT

Ian Morris, az angol származású régész és történész, a Stanford Egyetem professzora lebilincselő könyveiben a Kelet és a Nyugat fejlődését hasonlítja össze az elmúlt 15 ezer évben. Kutatásaiból kiderül, hogy a történelem menete az egyes szélességi körök mentén változott, vagyis a fejlődés oka elsősorban földrajzi s nem kulturális, vallási, politikai vagy genetikai. Földrajzi tényezők magyarázzák azt is, hogy a Nyugat miért uralta a világot az elmúlt ötszáz évben. Bár a Római Birodalom bukása után a Nyugat ezer évre elveszítette a vezető szerepét, de a 16. századtól kezdve ismét felemelkedett. Az eurázsiai kontinens keleti–nyugati elrendezésének köszönhetően a „szerencsés szélességi körök” egyikében fekszik, azaz olyan éghajlati zónákban, amelyekben jók a feltételek a mezőgazdaság és a legeltetés számára. Ez a „szerencsés övezet” Dél-Európától egészen Kína déli részéig helyezkedik el. Jared Diamond *Háborúk, járványok technikák* című könyvében, hasonlóan Ian Morrishoz, szintén rámutat Eurázsia jelentőségére. A földrajz a történelem kulcsa.

TÖRTÉNELMI MINTÁZATOK TÉRSZERKEZETE

Arnold J. Toynbee *Tanulmány a történelemről* című művében a civilizációk keletkezésének alapvető mintázatait az interakció mintázatának tekinti. Összesen 28 civilizáció felemelkedését és hanyatlását vizsgálta a történelem folyamán, és arra a következtetésre jutott, hogy azok „úgy emelkedtek fel, hogy sikeresen válaszoltak a kihívásokra az elit vezetőiből álló kreatív kisebbségek vezetésével, hiszen a civilizációk ciklusokat követnek és a történelem tanulmányozása kereskedelmi és tudományos megfigyeléseken alapult”. A 21. század négy megmaradt civilizációjából kettő kiemelkedő fontosságú: ezek a nyugati, valamint a távol-keleti civilizációk. Toynbee szerint ezek vagy összekapcsolódnak egymással, vagy a nyugati civilizáció magára marad, és hanyatlásnak indul. Napjainkban tehát egy olyan korszakváltás zajlik, amelyben az ötszáz éves atlanti korszakot egy új, hosszú távú fenntarthatóságra építő Eurázsia korszak váltja fel, ezért aki szeretné megérteni a jövőt, annak kelet felé érdemes tekintenie.

A 20. században a világgazdaság térszerkezete viszonylag egyszerűnek tűnt, és a világot két részre osztotta: a „fejlett” globális északra és a „fejletlen” globális délre. Willy Brandt korábbi német kancellár kijelentése alapján az ún. Brandt-vonal az észak–déli gazdaságok közötti megosztottságot mutatta a ’80-as években. A vonaltól északra található országok voltak a „fejlett”, a vonaltól délre található országok pedig a „fejletlen” országok, és ez a vonal nagyjából az északi szélesség 30. fokának körzetében szelte ketté a világot. Míg negyven évvel ezelőtt az északi „fejlett” világban lakott a bolygó népességének egynegyede, s ez a terület adta a világgazdaság GDP-jének 80 százalékát, addig a „fejletlen”

Csizmadia Norbert:
Geofúzió (2020)

déli területeken élt a Föld lakosságának háromnegyede és keletkezett a globális GDP 20 százaléka. A Brandt-vonal az egész 20. századi geopolitikai és gazdaságföldrajzi gondolkodásra jelentős hatással volt.

2013-ban Thomas L. Friedman már azt mondta, hogy „nem érdemes fejlett vagy fejletlen országokról beszélni, hanem olyanokról, amelyek megmozgatják az emberek fantáziáját és olyanokról, amelyek nem”. Világunk az egyközpontú (unipoláris) világrendből közben többközpontúvá (multipoláris) vált. Az ezredforduló környékétől a folyamatos fejlődés következtében ez a vonal mára teljesen elmosódott, és nem helyálló többé. Hans Rosling világhírű, *Factfulness* című könyvében azzal érvel, hogy ha a statisztikai adatokat nézzük, akkor mára mindössze 13 fejlődő országról beszélhetnénk csak. Amíg például Kína a '80-as években a fejletlenek nevezett országok csoportjába tartozott, mára a világ első számú gazdasági nagyhatalmává vált. A földrajzi helyek pedig egyre jobban felértékelődnek és folyamatos versenyben állnak egymással.

Korunk egyik legfontosabb amerikai geopolitikai gondolkodója, a magyar származású George Friedman, a *Geopolitical Futures* alapítója úgy gondolja, hogy az új gazdasági és geopolitikai világrend legfontosabb nagyhatalmai és geopolitikai erőterei az északi szélesség 23,5. foka és az északi szélesség 66,5. foka között helyezkednek el, azaz a Ráktérítő és az Északi Sarkkör között találhatók. Itt vannak a legnagyobb területű nagyhatalmak, amelyek jelentős népességgel, gazdasággal és katonai erővel rendelkeznek (India, Irán, Japán, Franciaország, Kanada, Kína, Németország, Oroszország, Szaúdi-Arábia, Törökország, USA). Juan Perez Ventura, az El Orden Mundial intézet földrajzos-geopolitikus kutatója pedig abból a feltételezésből indul ki, hogy a központ- és periféria-elhelyezkedéseknél már nemcsak a nemzetállamok, hanem a nemzetállamok részeiként a globális városok mint gazdasági és kereskedelmi csomópontok jelentősége is kiemelkedő. Ahogyan egyik tanulmányában írja:

„A mai világban a globalizáció valójában nem is globális folyamat, hiszen a világ polarizálódik, és ez a polarizáció, amelyet hagyományosan eddig északi és déli dinamikának neveztek, az idő múlásával jelentősen megváltozott, mivel a korábbi periféria országai a '90-es évek óta nagyon gyors átalakuláson mentek keresztül, és ezeket a feltörekvő gazdaságokat már nem lehet perifériának tekinteni.”

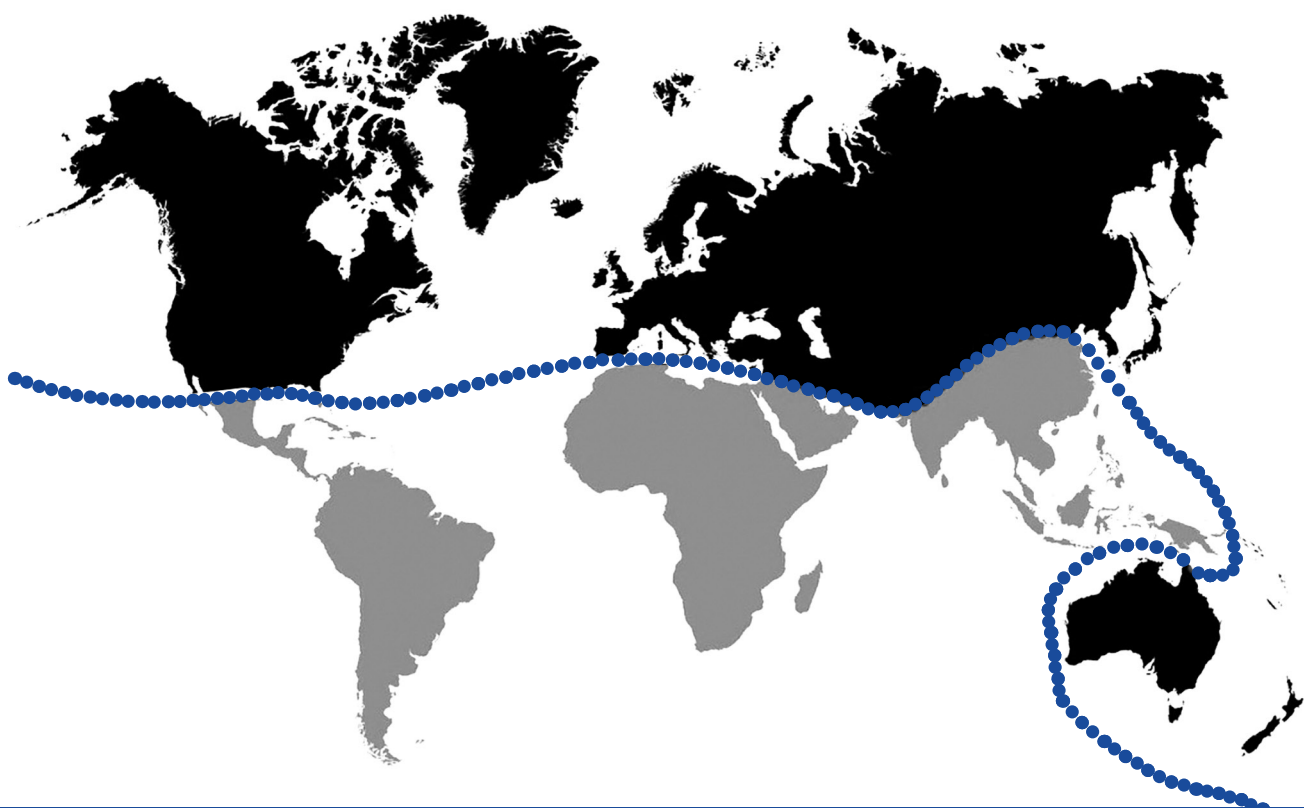
Földünkön található tehát egy olyan átmeneti zóna, ami az Amazonastól a Saharán és a tibeti magassíkon át vezet, a térképen egy sávban rajzolódik ki. Ezek a területek lakatlanok, és erőforrásban is viszonylag szegények. Ventura márpedig úgy rajzolja meg a világtérképet, hogy ettől a sávától északra és délre is ugyanolyan fontosak a globális városok és térségek, de amíg az északi sávban elsősorban az *atlanti korszak* gazdasági erőközpontjai találhatóak, addig a sávtól délre egy születendő új, *eurázsiai világrend* gyorsan növekvő gazdasági és globális központjai találhatóak.

Ha tehát az eltűnő és átalakuló Brandt-vonalat negyven évvel később rajzoljuk meg, és hozzátesszük mind Juan Perez Ventura, mind pedig George Friedman modelljeit, akkor ezeken is izgalmasabb képet kaphatunk. De hol van ma ez a „láthatatlan vonal”, s mi a jelentősége?

Ha a földrajzot és a természeti tényezőket vesszük alapul a folyamatok megértéshez, akkor az összefüggő vízgyűjtő területeket a vízválasztó hegységek választják el, ami az eurázsiai kontinensen a kelet-nyugati irányban végighúzódó Eurázsiai-hegységrendszer (a Pireneusoktól egészen a Himalájáig). A térképen az is kirajzolódik, hogy az Eurázsiai-hegységrendszertől északra elterülő összefüggő szárazföldi területeken találhatóak a legjelentősebb infrastrukturális hálózatok: vasútvonalak, gázvezetékek, autópályák, vagyis ezek a térségek elsősorban a szállítás, az energiahálózatok és a logisztika területén dominálnak, ez az ún. *hardware*-terület. Az Eurázsiai-hegységrendszertől délre fekvő területeken, amely földrajzilag sokkal tagoltabb és számos sziget, félsziget szabdalja, találjuk a legfontosabb légi közlekedési, informatikai,

Oroszország és Ukrajna konfliktusa a globális észak háborúja

A Brandt-vonal, amely kettéosztotta a világot
(Wikimedia Commons)

technológiai és szolgáltatási központokat, valamint a gyorsan növekvő gazdasági és globális kereskedelmi és pénzügyi központokat. Ezek az ún. *software*-társaságok, olyan központokkal, mint Barcelona, Milánó, Isztambul, Tel Aviv, Dubai, Hyderabad, Bangkok, Szingapúr, Sencsen, Csengdu, Sanghaj, Szöul és Tokió. A *hardware* és a *software* – akár a Neumann János által megalkotott számítógépen is ugyanúgy, mint a *yin* és a *yang* – különbözőek, de együttesen fejtik ki hatásaikat.

Ha megnézzük a jelenleg zajló geopolitikai folyamatokat és konfliktusokat, akkor jól felismerhetők a szerepek. Az északi területeken találjuk azokat a nagy kiterjedésű országokat, amelyek nagy katonai erőt képviselnek nehézfegyverekkel, és összefüggő területükből adódóan elsősorban infrastrukturális beruházások, gáz- és csővezetékek, vasúthálózatok, valamint logisztikai fejlesztések jellemzik őket. Ezzel szemben a déli területekre elsősorban a tengeri és a légi közlekedés jellemző, ezeken a területeken találjuk a leginnovatívabb országokat (Egyesült Arab Emírségek, Izrael, Szingapúr), illetve a legfejlettebb globális városi központokat, és ahol a hadsereg már nem tankokat, hanem drónokat fejleszt. Ez az ún. KIDSzingChi-tengely, amely a világ leginnovatívabb térsége. Ahogy az imént idézett Friedman fogalmaz, a mostani korszakban a kis és innovatív államok is lehetnek gazdasági és katonai nagyhatalmak, amint a drónok is legyőzhetik a tankokat.

Ha Mackinder Heartland-elméletéből kiindulva elképzeljük Brezinski eurázsiai geopolitikai sakkjáráját, akkor kirajzolódik a vizuális kép, melyben Oroszország és Ukrajna konfliktusa egyértelműen a globális észak háborúját jelenti, melynek szereplői kelet–nyugati irányban sorakoztak fel. Ha a szereplőket asszociatív módon ábrázoljuk ezen a geopolitikai eurázsiai sakkjárában, akkor a sakkjárába két szélén található két bástya Japán és Nagy-Britannia, a lovak, amelyek meghatározott szabályok szerint léphetnek, Oroszország és Franciaország, a futók Németország és Lengyelország, a sakkjárába közepén pedig a király (*yang*) nem más, mint az Egyesült Államok, a királynő (*yin*) pedig Kína. Ebben a megközelítésben ez egy észak- eurázsiai geoökonómiai hadviselés, amely az energiáról, az infrastrukturális vonalokról, vezetékekről, gazdasági és kereskedelmi érdekszférákról szól.

ÚJ EURÁZSIAI VILÁGREND HAJNALÁN

Napjaink három legfontosabb jelszava az *összekapcsoltság*, a *komplexitás* és a *fenntarthatóság*. Ha meg szeretnénk nyerni a korszakot, akkor mindhárom együttes alkalmazására szükségünk van.

Hálózatok kora és az összekapcsoltság

A hálózatok és a (geo)fúziók korában élünk. A modern élet elképzelhetetlen hálózatok nélkül. A hálózatoknak pedig az a speciális jellemzője, hogy mind-egyikben találhatunk olyan kiemelt csomópontokat, amelyek a többinél nagyságrenddel több kapcsolattal rendelkeznek. Ezek a csomópontok térben is kirajzolódnak, így térképen is ábrázolhatóak. A technológiai fejlődés újra felértékelte a földrajz jelentőségét, melynek segítségével láthatóvá válnak a légi közlekedés, a tudás, az egyetemi együttműködések központi csomópontjai és mintázatai.

A földrajzi csomópontok mellett egyre fontosabb szerephez jutnak a térbeli áramlások is. Manuel Castells azt állítja, hogy a korábban kialakult földrajzi szemlélet, azaz „a helyek a térben vagy a helyek tere” helyett a valós folyamatok az „áramlások a térben vagy az áramlások tere” jegyében zajlanak. A nemzetközi gazdaság változása ugyanakkor egyenlőtlen, vagyis a földrajzi differencia jelentősebb, mint valaha. Egy komplex térszerkezeti struktúra formálódik, amelyben a globális gazdaság is multipoláris rendszernek tekinthető.

Ahogy Parag Khanna fogalmaz, a *versenyképes összekapcsoltság* korszakunk legfontosabb geopolitikai mozgatórugója. A térmorfológiát vizsgálva az összekapcsoltság új világparadigmává vált, így eddigi térképeink kibővítendőek a távvezetékek, autópályák, vasúti hálózatok, internetkábelek és repülőgép-útvonalak vonalaival, azaz a *globális hálózati társadalom* szimbólumaival. Khanna szerint a geopolitikai verseny természetének megváltozása kiegészül és átváltozik az ellátási rendszerek összekapcsolhatóságáért folytatott küzdelemnek köszönhetően.

Félteke – Eurázsia a glóbuszon
(Wikimedia Commons)

Forrásjegyzék

- Barabási Albert-László: *A hálózatok tudománya* (ford. Kirchner Edina–Szabados László) Libri, Bp. 2016.
- Berneke Ágnes: A 21. századi geopolitikai stratégiák. *Hungarian Geopolitics*, 2016/1.
- Berneke Ágnes: *Közép- és Kelet-Európa a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiáiban*. Akadémiai, Bp. 2018.
- Zbiegniew Brzezinski: *The Grand Chessboard: American Primacy and Its Geostrategic Imperatives*. Basic Books, New York, 1998.
- Budapest Center for Long-Term Sustainability: *95 tétel a hosszú távú fenntarthatósághoz. Globális vitairat – Hosszútávú fenntartható, átfogó és életközponitú világrend*. 2021. október 31.
- Michael Castells: *A hálózati társadalom kialakulása* (ford. Rohonyi András) Gondolat–Infonia, Bp. 2005.
- Cséfalvai Zoltán: A nagy korszakváltás. *Hungarian Geopolitics*, 2017/2.
- Csizmadia Norbert: A földrajz jelentősége a 21. század multipoláris világrendjében. *Magyar Tudomány*, 2019/10.
- Csizmadia Norbert: *Geofusion – mapping of the 21st century: A földrajz jelentősége a 21. század multipoláris világrendjében = A múltból átívelő jövő. VIII. Magyar (Jubileumi) Jövőkutatási Konferencia: 50 éves a magyar jövőkutatás*, 2018. szerk. Nováky Erzsébet–S. Gubik Andrea, Palatia, Győr, 2018.
- Csizmadia Norbert: *Geofúzió. Miért fontos a földrajz a 21. század gazdasági és geopolitikai világában?* Pallas Athéné, Bp. 2021.
- Csizmadia Norbert: *Geopillanat, a 21. század megismerésének térképe*. L'Harmattan, Bp. 2016.
- Jared Diamond: *Guns, Germs, and Steel: The Fates of Human Societies*. W. W. Norton & Company, New York, 1999.
- El Orden Mundial: <https://elordenmundial.com>
- Fabó Edit–Petroccia Sara: A metakonvergens geofúzió és a kialakuló hiperpolgárság. Recenzió Csizmadia Norbert: *Geopillanatok: a 21. század megismerésének térképe* című művéről. *Információs Társadalom*, 2018/3–4.
- Thomas L. Friedman: *The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-first Century*. Farrar, Straus and Giroux, New York, 2005.
- Geopolitical Futures: <https://geopoliticalfutures.com>
- Grandpierre Attila: Az Új Selyemút és az ősi eurázsiai civilizáció. *Hungarian Geopolitics*, 2019/2.
- Grasshopper Geography: <https://www.grasshoppergeography.com>
- Independent Commission on International Development Issues: *North and South: A Program for Survival*. The Report of the Independent Commission on International Development Issues under the Chairmanship of Willy Brandt, Pan Books, London, 1980.
- Robert D. Kaplan: *The Revenge of Geography*. Random House, New York, 2012.
- Robert D. Kaplan: *The Return of Marco Polo's World: War, Strategy, and American Interests in the Twenty-first Century*. Random House, New York, 2018.
- Parag Khanna: *Connectography – Mapping the Future of Global Civilization*. Random House, New York, 2016.
- Parag Khanna: *The Future is Asian*. Simon & Schuster, New York, 2019.
- Ray Kurzweil: *How to Create a Mind: The Secret of Human Thought Revealed*. Penguin Books, New York, 2013.
- Edward N. Luttwak: *From Geopolitics to Geo Economics: Logic of Conflict, Grammar of Commerce*. *The National Interest*, 1990/20.
- Halford J. Mackinder. *Democratic Ideals and Reality: A Study in the Politics of Reconstruction*. Constable & Co. London, 1919.
- Magyar Nemzeti Bank: *Új Fenntartható Közgazdaságtan. Globális vitairat*. 2022. <https://www.mnb.hu/web/ujfenntarthato>
- Matolcsy György: *100 Words on the Edge of Times*, 2022. Pallas Athéné, Bp. 2020.
- Matolcsy György: A 4T modell. <https://novekedes.hu/mag/matolcsy-gyorgy-a-4t-modell>
- Matolcsy György: *American Empire vs The European Dream*. Pallas Athéné, Bp. 2019.
- Matolcsy György: [KIDSzingchi.hu](https://novekedes.hu/mag/matolcsy-gyorgy-kidszingchi-hu). <https://novekedes.hu/mag/matolcsy-gyorgy-kidszingchi-hu>
- Matolcsy György–Csizmadia Norbert: *Magyar Jövőkép [2021]* <https://novekedes.hu/mag/magyar-jovokep>
- Ian Morris: *The Measure of Civilization: How Social Development Decides the Fate of Nations*. Princeton University Press, Princeton, 2014.
- Ian Morris: *War! What Is It Good For? Conflict and the Progress of Civilization from Primates to Robots*. Farrar, Straus and Giroux, New York, 2014.
- Ian Morris: *Why the West Rules for Now: The Patterns of History, and What They Reveal About the Future*. Picador, New York, 2011.
- Danny Quah: *The Global Economy's Shifting Centre of Gravity*. *Global Policy*, 2011/1.
- Hans Rosling: *Factfulness: Ten Reasons We're Wrong About the World – and Why Things Are Better Than You Think*. Flatiron Books, New York, 2018.
- Salamon Géza–Csizmadia Norbert–Gutpintér Júlia: A 21. század megismerésének térképe. *Hungarian Geopolitics*, 2016/1.
- Arnold J. Toynbee: *A Study of History*. Volumes I–VI. Oxford University Press, Oxford, 1947.
- Ricard Watson: *Future Files: A Brief History of the Next 50 Years*. Nicholas Brealey Publishing, London, 2009.

A hálózatok geopolitikája és a geopolitika hálózata

A földrajzi helyek hálózata és fúziója, azaz a GEOFÚZIÓ egyszerre jelenti a földrajz szintézisét, egyszerre hoz létre újat a gazdaságpolitika, a közgazdaságtan, a technológia, a *design* és a vizualizáció beemelésével a földrajzba. A geofúzió által született térképek, a különböző területek összekapcsolásával új látásmódot is alkotnak, kirajzolva ezzel a geopolitikai és geoökonómiai összefüggéseket.

A fúziókat és a hálózatokat összetett kapcsolatrendszer tartja fenn, amely alapján komplexitásindex képezhető az egyes területek gazdasági fejlettségére vonatkozóan. Összességében a tudáson és technológiai innováción alapuló gazdasági fejlődés azokat a területeket, csomópontokat (globális városokat és a hozzájuk kapcsolódó erőközpontokat [HUB], megarégiókat és egyéb földrajzi térségeket) helyezi előtérbe, amelyek magas színvonalú felsőoktatási és tudástranszfer-intézményekkel rendelkeznek, s emellett kedvező klimatikus körülményekkel is bírnak. Az sem a véletlen műve, hogy a 2020-ban kezdődő koronavírus-járvány terjedése pont azokat a térségeket követte, amelyek a légi hálózatot rajzolják ki, vagyis a hálózatokon keresztül a repülőútvonalak mentén indult el és gyűrűzött tovább, végül vált pandémiává (világjárvánnyá).

az új geopolitikai
tér szerkezet
többközpontú

Geofúziós világrend

Újfajta geofúziós térképek alkalmazásával, a földrajzi tényezőkből kiindulva meghatározhatjuk azt a geopolitikai térszerkezetet, amellyel egy új, többközpontú világ gazdaság legfontosabb erőközpontjai és kapcsolódásai is kijelölhetőek.

A globális összekapcsoltság tekintetében négy régió kiemelkedő jelentőségű: Észak-Amerika, Európa (Nyugat-Európa), Kína és Délkelet-Ázsia, valamint az Indiai-szubkontinens. Fontos hangsúlyozni, hogy az egymásra épülő hierarchikus térrendszereket (globális városok, nemzetállamok, geopolitikai régiók) együttesen kell vizsgálnunk, mert ez alapján tudjuk meghatározni az erőtereket. A geofúziós vizsgálat eredményeként 36 regionális téregységen belül két globális (nagy kiterjedésű) geopolitikai erőteret nevezhetők meg: az Amerikai Egyesült Államok és Eurázsia. Ezen belül a két fő nagyhatalmi geopolitikai vezető állam Kína és az Amerikai Egyesült Államok, azaz a G2-országok. Emellett 16 regionális hatalom található: Oroszország, India, Japán, Dél-Korea, Ausztrália, Irán, Szaúd-Arábia, Törökország, Izrael, Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Olaszország, Skandinávia, Brazília és a Dél-Afrikai Köztársaság.

A geopolitikai régiók közül kiemelkedő fontosságúak a jövőre nézve a kapuregiók is. A geofúziós kutatás során összesen hat kaputérstég rajzolódik ki Földünkön: Délkelet-Ázsia, vagyis az ASEAN országai, aztán Közép-Ázsia országai, a Perzsa-öböl országai, Dél-Európa, Kelet-Közép-Európa, vagyis a 17+1 kezdeményezéshez csatlakozott országok, végül Közép-Amerika. A nemzetállamok területein belül található továbbá 64 HUB, amelyek egy-egy adott nemzetállam területén találhatóak és a geopolitikai erőterek fontos részei, csomópontjai. A 64 globális városi csomópont közül öt tartozik Latin-Amerikához, három-három Afrikához és Ausztráliához. Tucatnyi globális város van Észak-Amerikában és 41 az eurázsiai kontinensen (ezen belül 20 Ázsiában, 21 pedig Európában).

A geofúziós módszerrel meghatározott eredmények azt mutatják, hogy geopolitikailag és geoökonómiaiilag a többközpontú világrendben nemcsak az országok számítanak (amelyek szerepe továbbra is kiemelkedő), hanem azok a regionális együttműködésből létrejött térségek, gazdasági és geostratégiai erőközpontok, valamint globális csomópontok és globális városok is, amelyek az összekapcsoltság által új értelmet nyernek.

Égbe törő – A 309 méter magas Eurázsia-torony Moszkva üzleti negyedében
([Wikimedia Commons](#))

21 TÉZIS A FENNTARTHATÓ EURÁZSIAI VILÁGRENDHEZ

Összefoglalva azt látjuk, hogy a globalizáció 2013-tól kezdve új korszakába lépett. Az új technológiákon alapuló 24/7 órás globális gazdaságnak köszönhetően a tudás, a tőke, a tehetség és a technológia (4T-modell) a távolságokat áthidalva érvényesül. Azonban nemcsak az egyének mobilitása nőtt az internet, a modern tömegközlekedés és az új iparágak megjelenésével, hanem a nemzeteké, a közösségeké és az országoké is. A technológiai korszakváltás, amely új reneszánsznak is tekinthető, egyik fő kérdése, hogy ebben a technológia-vezérelt korszakban milyen szerepe lesz magunknak a helyeknek.

1. A korábbi egypólusú világrend többpólusúvá alakul, miközben a globális stratégiákat felváltják a regionális együttműködések.
2. A világgazdaság pólusa ismét kelet felé tolódik, és amíg a 19. század a Brit Birodalom korszaka volt, a 20. század pedig Amerikáé, addig a 21. század egyértelműen Ázsia évszázada lesz. Ázsia és Eurázsia felemelkedésében Kína vezető szerepet fog játszani. Az eddigi ütközőzónaként számon tartott közép-kelet-európai térség pedig a korábbi perifériából az eurázsiai kontinens kaputársává vált.
3. A földrajz a világ megismerésének egyik kiemelten fontos eszköze, amelylyel komplex tudásra tehetünk szert. Robert D. Kaplan *A földrajz bosszúja* című kötetében azt írja, hogy „lehet, hogy a földrajzi tényezők hatalmáról megfeledkezünk, de attól még azok nem szűnnek meg. A technológiai fejlődéssel pedig egyenesen felértékelődött a földrajz jelentősége”.
4. A geopolitikai folyamatok mellett megjelennek és egyre erősebbé válnak a geoökonómiai folyamatok is, ahol a területserzés helyett immár a piacokért folyik a verseny.
5. A geoökonómia a közgazdaságtan, a társadalomtudományok és a földrajz fúziós találkozópontjaként határozza meg a világgazdasági folyamatokat. A geoökonómia korában az államok piaci eszközöket használnak ahhoz, hogy a saját erejüket növeljék, vagyis a gazdaság a nagyhatalmi politika egyik eszközeként jelenik meg. A katonai csapások helyét átvehetik a gazdasági szankciók, míg a katonai szövetségeket az egymással versenyző kereskedelmi rendszerek. Mindezekből jól látható, hogy a geoökonómia felemelkedésének vagyunk tanúi, egy olyan versenynek, amely a kereskedelem nyelvén, de a háború logikája szerint zajlik. Az országok kölcsönös függősége és összekapcsoltsága olyan méreteket ölt, hogy az ebből való kizárás lehetősége mindenki számára egy háborús konfliktus súlyával ér fel.
6. A 21. század a tudás, a kreativitás évszázada, ahol az egyéni ötletek és innovációk számítanak a legfontosabb valutának; azok az országok, amelyek nem rendelkeznek elegendő tudással, kénytelenek megvásárolni azt.
7. Az így létrejövő földrajzi helyek fúziói nyomán ezek geofúziós találkozópontokká válnak, ahol az adat (*big data*) lesz az egyik legfontosabb nyersanyag. Új szereplők, új együttműködések születnek, és az egykori perifériák az új centrumokká válhatnak.
8. Az új világrend három legfontosabb jelszava a fenntarthatóság, a konnektivitás (összekapcsoltság) és a komplexitás.
9. A gazdasági komplexitás mérésének legfontosabb tényezői az adott ország exportja és hogy maga az exportált termék hogyan kapcsolódik a globális terméktérbe. Ebben az újfajta komplex gazdasági versenyképességben a 10 legjobb között három térségből szerepelnek országok: délkelet-ázsiai országok (Dél-Korea, Japán, Szingapúr), skandináv országok (Finnország, Svédország), valamint kelet-közép-európai országok (Ausztria, Csehország, Lengyelország, Magyarország, Németország).
10. Globális városállamok korában élünk, amely szintén az új reneszánsz szimbóluma. Ma a világgazdaságban 147 globális cég állítja elő a világ GDP-jének 40 százalékát, s közel 700 vállalat a globális GDP 80 százalékát. Ezek a vállalatok csomópontokba, városokba tömörülnek ott, ahol a kreatív munkaerő különösen nagy koncentrációban áll rendelkezésre. Ma 64 olyan

globális várostérség található, amely a világ GDP-jének több mint felét állítja elő.

11. Növekedési tengelyek és övezetek kezdenek kialakulni a Boston–New York–Washington-tengelytől az ázsiai Gyöngy folyó deltáján (Sencsen kanton) át egészen Szingapúrig.
12. Ha az új típusú városi versenyképességi tényezőket is figyelembe vesszük, mint az összekapcsoltság, a technológiai tényezők, az innováció, a tudáshálózatok és a globális kereskedelembe való bekapcsolódás mellett a jóléti tényezők, a biztonság, az élhetőség, a zöld területek nagysága, akkor Dubaj, Szingapúr, Szöul, Sanghaj kerülnek ki győztesként az eddigi listavezetők mellett, amelyek pedig London, New York, Párizs és Tokió.
13. Ahhoz, hogy könnyebben megértsük ezeket a folyamatokat, új térképekre van szükségünk, melyek nem statikusak többé, hanem dinamikusan változnak.
14. Az elkövetkező időszak három legfontosabb térsége a World Economic Forum előrejelzése szerint az Indiai-óceán, az északi Jeges-tenger és a két óceán közötti szárazföldi terület: Eurázsia lesz.
15. Kína 2013-ban kezdte meg az Egy övezet, egy út (BRI, OBOR) program megvalósítását. Az Egy övezet, egy út program az emberiség történelmének egyik legnagyobb és egyben legjelentősebb beruházása. Kína hosszú távú terve, hogy az új Selyemút kiépítésével visszaszerezze Eurázsia egykori történelmi, kulturális, gazdasági és kereskedelmi jelentőségét, és az óceánokról a szárazföldre helyezze vissza a súlypontot a fejlesztési tengelyek és útvonalak tekintetében.
16. Az Új Selyemút vasútvonalakból, tengeri és szárazföldi kikötők fejlesztéséből, autópálya-építésekéből, logisztikai központok létesítéséből és egyéb infrastrukturális fejlesztéséből áll, amelyek gazdasági folyosókon keresztül valósulnak meg. Az Egy övezet, egy út program vagy az Új Selyemút valójában egy komplex hálózat, amely időben és térben rugalmasan bővíthető. Az Új Selyemút képes összekötni azokat a szereplőket, amelyek a világ GDP-jének mintegy 40 százalékát termelik, a Föld lakosságának pedig 70 százalékát adják.
17. A globális civilizáció ezzel egy újfajta, közös érdekek mentén haladó, harmonikusan működő, új *geocivilizáció*vá transzformálódik, melynek alapja a több ezer éves kínai ökológiai civilizáció átültetése a 21. századra.
18. Ez az a hosszú távú korszak, amely a következőkre épít: fenntartható növekedés, zöld technológiák, zöld és digitális pénzügyek, ökológiai szemlélet és eurázsiai együttműködés.
19. A jövő hosszú távú és fenntartható, amelynek azok az országok lesznek a nyertesei, amelyek kapcsolódnak egymáshoz, akik az egyensúlyra törek-szenek, akik saját, hosszú távú jövőképpel rendelkeznek, amelyben a monetáris politika, a geopolitika, valamint a gazdaságpolitika és a hozzá kapcsolódó nemzetstratégia közös keretben valósul meg.
20. Magyarország a 2010-től kezdve biztosított politikai stabilitással, tudatos, hosszú távú tervezéssel, programokkal, megalapozott víziókkal és stratégiával rákerült a világ geopolitikai térképre.
21. A magyar jövőkép és stratégia munkaközpontú és családalapú, amely három pillérre épít: *nature, culture, future*, azaz a természeti értékeinkre, amelynek a fenntarthatóság az alapja, sajátos kultúránkra, amelynek a magyar gondolkodásmód szerves részét képezi, valamint arra a jövőképességre, amelynek alapja a 4T, vagyis a tehetség, a tudás, a technológia és a tőke.

Ebben a folyamatosan változó világban új megközelítésekre, hosszú távú jövőképre, új és fenntartható közgazdaságtanra, új funkcionális földrajzra, fenntartható technológiákra, új modellekre van szükségünk, hogy navigálni tudjunk korunk összetett geopolitikai hullámai között. A jövő közel egy évtizede elkezdődött! ■

az egypólusú világrend többpólusúvá alakul

